

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **H. M.**, zast. Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem v Plzni, Na Jíkalce 13, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 10. 2004, č. j. 59 Az 20/2004 – 23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 1. 10. 2004, č. j. 59 Az 20/2004 - 23 zamítl Krajský soud v Ostravě žalobu žalobce – stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR ze dne 13. 1. 2004, č. j. OAM-22/VL-07-03-2004, kterým byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná žádost stěžovatele o udělení azylu dle ust. § 16 odst. 1 písm. g) zák. č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“).

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále jen „s. ř. s.“), tedy namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem

v předcházejícím řízení, týkající se splnění zákonem stanovených podmínek pro udělení azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti znovu uvádí důvody, pro které opustil Ukrajinu. V jednání věřitele, který dle stěžovatele nevybíravým způsobem zasahuje do jeho soukromého života a obtěžuje jej na veřejnosti, spatřuje stěžovatel pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť stěžovateli se nedostane účinné ochrany ze strany ukrajinských státních orgánů. Stěžovatel je přesvědčen, že je ze strany svého věřitele pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, neboť mu věřitel znemožňuje se shromažďovat se svými přáteli na Ukrajině na veřejnosti.

Krajskému soudu stěžovatel vytýká, že se nedostatečně vypořádal s naplněním podmínek pro udělení azylu humanitárního. Dle stěžovatele je v jeho případě na místě zvážit, zda stěžovateli za těchto okolností neposkytnout ochranu před újmou na jeho zdraví, popř. dokonce na životu, která se mu na Ukrajině nedostane. Tato skutečnost, jakož i fakt, že v ČR stěžovatel vede spořádaný život, by mohly zakládat důvod pro udělení humanitárního azylu. Jestliže by stěžovatel postupoval při získávání povolení k pobytu na území ČR v souladu se zákonem o pobytu cizinců, musel by tak učinit na území Ukrajiny, kde je vystaven nebezpečí újmy na svém zdraví. Toto nebezpečí se tak zvyšuje v závislosti na době vyřizování žádosti o povolení pobytu českými úřady na Ukrajině, jejíž délku nelze předem stanovit. Stěžovatel je přesvědčen o tom, že svým dosavadním životem v ČR dává záruku toho, že pro Českou republiku nepředstavuje riziko, jestliže by mu byl udělen humanitární azyl, neboť takové obavy by nebylo možné vyjádřit na základě konkrétních skutečností.

Na základě výše uvedeného navrhuje stěžovatel zrušení napadeného rozhodnutí soudu a vrácení věci k dalšímu řízení. Současně stěžovatel podává návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 s. ř. s.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti vyjádřil dne 31. 1. 2005, kdy ve svém podání popřel oprávněnost kasační stížnosti, odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele. Žalovaný neakceptuje názor stěžovatele, že v jeho případě jsou naplněny podmínky pro udělení humanitárního azylu a v této souvislosti odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu v Brně č. j. 3 Azs 12/2003 ze dne 15. 10. 2003 a taktéž na rozsudek Vrchního soudu v Praze č. j. A 709/2001 ze dne 3. 4. 2002. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek podané kasační stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpení podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpení pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké

a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 4. 1. 2004 na základě žádosti, v níž stěžovatel uvedl, že je ukrajinské národnosti, pravoslavného vyznání, nikdy nebyl členem žádné politické strany. Dále vypověděl, že v létě 2003 si vypůjčil částku 300 000 korun na koupi autobusu, kdy chtěl začít podnikat v dopravě. Jelikož nebyl schopen finanční prostředky uhradit, začal u věřitel vyhrožovat vysíláním členů mafie. Podnikatelskou činnost nezahájil, protože bylo po něm požadováno navrácení půjčky spolu s příslušnými úroky nebo byla věřitelem stěžovateli nabídnuta práce, kterou odmítl. Na základě těchto skutečností se rozhodl odcestovat do ČR za strýcem. Na jeho radu požádal o azyl. V průběhu pohovoru konané za účasti tlumočnicka z ruského jazyka stěžovatel výše uvedené důvody odchodu z vlasti zopakoval a dále uvedl, že mu zapůjčené prostředky byly mafií odcizeny a věřitel poté, co se o této skutečnosti dověděl, požadoval jejich vrácení. Matka stěžovatele se mafie obávala a proto stěžovatele vyhnala z domu. Věřitel vyžadoval po stěžovateli vrácení dluhu nebo jejich odpracování (dle názoru stěžovatele by se jednalo o práci nájemného vraha, jelikož byl na vojně odstřelovačem). Stanovil mu týdenní lhůtu na rozmyšlenou, v opačném případě mu vyhrožoval vysláním mafie a zabitím rodiny. Stěžovatel nahlásil událost policejním orgánům. Tito se dotázali na svědky incidentu, které stěžovatel neměl a tak mu policie nemohla pomoci. Do ČR stěžovatel přicestoval dne 28. 12. 2003 a prokázal se pasem turistickým vízem na 12 dní. Stěžovatel se v případě návratu obává možného jednání věřitele.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 13. 1. 2004 rozhodnutí, kterým žádost stěžovatele o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, když stěžovatel neuvedl v průběhu správního řízení žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Zároveň žalovaný rozhodl, že žadatel nesplňuje důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu.

Stěžovatel rozhodnutí žalovaného napadl žalobou, ve které se domáhal zrušení rozhodnutí z důvodů, které již uvedl při pohovorech a požádal o udělení azylu humanitárního. Krajský soud v Ostravě žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem. Krajský soud dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně, žalovaný v souladu se zákonem zamítl žádost stěžovatele o udělení azylu s odkazem na ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou, neboť stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu.

Výše uvedený rozsudek napadl stěžovatel včas kasační stížností.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje stížní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když namítá nesprávné právní posouzení otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje stěžovatel v nesprávném posouzení splnění podmínek pro udělení azylu.

S názorem stěžovatele se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Podle ust. § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12.

Z výše citovaných ustanovení zákona vyplývá, že naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné dle ustanovení § 16 zákona o azylu vylučuje posouzení žádosti podle § 12 téhož zákona. Za takové situace správní orgán rozhodne konečným způsobem ve věci bez toho, aby zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu dle § 12 zákona. V daném případě stěžovatel ve správním řízení netvrdil, že je v zemi svého původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Bezprostředním důvodem žádosti o azyl byly v daném případě problémy se soukromými osobami mimo státní struktury (věřitelem a jemu spřízněnou mafii), které stěžovatele obtěžovali v souvislosti s vymáháním dluhu. Důvody tvrzené stěžovatelem ve správním řízení nejsou z hlediska aplikace azylového zákona právně relevantními. Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že odůvodněná obava z pronásledování ve smyslu ust. § 2 odst. 6 cit. zákona je důvodem pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) cit. zákona pouze tehdy, když se toto pronásledování uskutečňuje z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů. Žádná taková okolnost však v průběhu správního řízení nebyla stěžovatelem ani tvrzena. Za této situace žalovaný správní orgán a následně ani Krajský soud v Ostravě povinnost zjišťovat důvody pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu neměli. Pro posouzení zjevné nedůvodnosti žádosti o udělení azylu je přitom rozhodující skutkový stav v okamžiku vydání rozhodnutí správního rozhodnutí. Proto nemohl Nejvyšší správní soud přihlídnout k tvrzení stěžovatele, že je pronásledován za uplatňování

politických práv a svobod, neboť toto tvrzení stěžovatel neuvedl v průběhu správního řízení a naopak je poprvé použil až v kasační stížnosti. Ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud podle ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží.

Taktéž námitka stěžovatele, spočívající v kritice postupu soudu, který se nedostatečně vypořádal s otázkou udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu, není na místě. Předmětná námitka stěžovatele by byla právně relevantní pouze v případě, kdyby žalovaný rozhodoval o udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu a zkoumal stěžovatelovy důvody opuštění vlasti ve vztahu k naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu. K tomu ovšem v projednávané věci nedošlo. Pokud je návrh na zahájení řízení o udělení azylu zamítnut podle ustanovení § 16 zákona o azylu jako zjevně nedůvodný, není nutné současně rozhodovat o splnění podmínek podle § 12 cit. zákona a na místě není ani výrok podle § 13, 14 zákona o azylu, odvozovaný od negativního výroku opírajícího se o ustanovení § 12. Proto považuje Nejvyšší správní soud výrok žalovaného o neudělení azylu dle ust. § 13 a § 14 zákona o azylu za nadbytečný. Nepříslušelo-li o relevantních důvodech pro udělení azylu rozhodovat žalovanému, nemohla být tato skutečnost přezkoumávána ani soudem.

Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené neshledal naplnění stěžovatelem uplatňovaného důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu